

Uren met ds. G. Boer

Toespraak bij presentatie van *Tijdbetrokken vreemdelingschap* op dinsdag 19 april 2016 in Gouda

Geachte aanwezigen,

Ik ga u hier vanavond geen introductie geven aangaande de prediking en de theologische arbeid van ds. Boer. Die taak is voorbehouden aan mijn amici Blenk en De Reuver, al moet ik er zijdelings uit eigen ervaring wel iets over zeggen. Voor mijn bijdrage vanavond bedacht de uitgever namelijk de toepasselijke titel 'Uren met ds. G. Boer'. Dat geeft mij de gelegenheid een aantal persoonlijk getinte notities te maken. Die maken ook duidelijk waarom ik gaarne op het verzoek van de uitgever ben ingegaan om verzameld werk van ds. Boer te concipiëren. De ik-vorm van mijn verhaal is hier onvermijdelijk.

Uren met ds. G. Boer. Die zijn te onderscheiden in drie vormen: uren op afstand, uren in persoonlijke ontmoeting en uren zonder zijn aanwezigheid.

Afstand

Om te beginnen dus op uren op *afstand*. De eerste keer dateert uit de tijd voor ons huwelijk. Mijn verloofde was net ontslagen uit het sanatorium. We gingen op een doordeweekse avond naar de Jan van Loonslaan in Rotterdam. Daar werden toen bijbellezingen gehouden door een keur van predikanten. Daar zaten we toen onder het gehoor van Boer. Zijn preek viel in een weltoebereide aarde, sterker nog: die maakte diepe indruk.

Het gevolg was dat we direct daarna onze eerste vakantie gingen doorbrengen in Lunteren, waar Boer toen predikant was.

Ik moet nog een stap verder gaan. Toen ik na mijn afstuderen in Delft een keuze had gemaakt voor het onderwijs en ik in Rotterdam leraar was geworden, solliciteerde ik naar een betrekking in Bussum, maar op de keper beschouwd met het doel om in Huizen te gaan wonen. Daar was Boer *tóén* predikant. (1960-1965). Ongeveer anderhalf jaar verkeerden we er onder zijn prediking, in een voor Boer zelf cruciale periode omdat hij toen een ingrijpende hartoperatie onderging. De preek na zijn ziekte 'Hoop op God' was onvergetelijk. Hier leerden we zijn prediking in de breedte en de diepte kennen: Schriftuurlijk-bevindelijk, Geestdoorademd, tijdbetrokken, profetisch maar ook priesterlijk; enerzijds de gemeente confronterend met de Majesteit Gods maar anderzijds onvoorwaardelijk brengend bij het heil in Christus. 'Hij joeg de mensen naar Bethlehem', zei Graafland. Zijn prediking, zonder die van zijn vier toenmalige collega's ook maar iets tekort te doen, heeft ons geestelijk gestempeld en verrijkt. Boer preekte ook -- vanuit het tota Scriptura (heel de Schrift) -- over vervulling met de Geest en over geestelijke gaven en geestelijke groei. 'Is er groei?' was een standaardvraag in zijn preken. Zijn catechismusprek bijvoorbeeld over zondag 20 was onvergetelijk : De Heilige Geest, samen met de Vader en de Zoon eeuwig God, maar ook *mij* gegeven. Het leidde tot een persoonlijk reveil. Meer zeg ik daar niet van. En tenslotte: hoe worstelde hij ook om de voortgang van de Evangelieverkondiging. Hoeveel jonge mensen zijn niet onder zijn bediening tot het wondere ambt van Dienaar des Woords geroepen?!

Ontmoeting

Inmiddels waren er toen ook andere uren geweest, uren van persoonlijke *ontmoeting*. De eerste ontmoeting dateerde uit het jaar, waarin ik voorzitter was van de landelijke studentenvereniging CSFR. Boer zou spreken op een van de landelijke vergaderingen. Dat werd voorbereid door een bezoek aan de lector. Zo belandde ik in de pastorie in Huizen. Uiteraard werd over de lezing gesproken. Maar veel meer dan dat was er het gesprek van hart tot hart, over vragen die breed onder de studenten leefden.

De CSFR was een vereniging met studenten die wortelden in wat heet de bevindelijke flank van de gereformeerde gezindte. Ik zeg: wat heet; omdat ik die benaming niet toepasselijk vind voor een groepering en omdat bevinding inhoudelijk nogal wat variatie kent. Bevinding is hoogst individueel. Maar vragen inzake de toeigening van het heil en van verbond en verkiezing waren aangelegen thema's, evenals de ecclesiologie. gegeven de kerkelijke verdeeldheid van de gereformeerde gezindte. De sprekers op de bijeenkomsten van de vereniging, uit verschillende kerken overigens, openden de ogen voor de weldaden van het Verbond, verzegeld in de Middelaar van het Verbond, en over de vastheid van Gods beloften; terwijl bevinding -- om het maar kort te zeggen -- geen *objectief*, met uiterlijke kenmerken omgeven gebeuren was maar nauw verwant was aan geloof en geloofszekerheid. Welnu, Boer was voor velen een van de wegwijzers op onze zoektocht. De openheid ook voor eigentijdse vragen, waarmee studenten worstelden, vooral vanuit de theocratische gedachte, deed weldadig aan. Zo herinner ik me het open gesprek in de studeerkamer.

Eenmaal in Huizen waren er regelmatig ontmoetingen. We hebben in die tijd met name ook met elkaar gesproken over de vragen rondom geloof en wetenschap. Boer hield in die tijd zijn bijbellezingen over Genesis 1, uitgegeven in het boek *Ik ben de Alpha*, dat ook geheel in het nu gepresenteerde boek is opgenomen. Hij wist dat hier moeilijke vragen lagen, die hij niet in een handomdraai oploste. Op zijn voorstel hield ik toen op de jaarlijkse predikantenconco van de Gereformeerde Bond als 'broekie' van nog geen 30 jaar een lezing over geloof en natuurwetenschap. Zo belandde ik in die tijd ook in het hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond. Ik memoreer hier nog maar eens mijn eerste vergadering van het hoofdbestuur. Boer, toen tweede voorzitter, was tevens waarnemend voorzitter omdat prof. Severijn op zijn sterfbed lag. Boer kwam pas 's middags. Hij kwam van de synode waar het rapport over de verzoening, inclusief een minderheidsnota van zijn hand aan de orde was geweest. Hij nam zijn plaats in achter de tafel en zei spontaan: 'Die mag onze voorzitter worden.' Hij bedoelde prof. dr. A. A. van Ruler, die zijn minderheidsnota was bijgevalen en zeer existentieel had betoogd dat men voor verzoening door voldoening moet worden ingewonnen. Boer is naar mijn oordeel (te jong) aan het geding om dit hart van het evangelie overleden. Zijn hart is eraan bezweken.

Met dankbaarheid denk ik terug aan de periode dat Boer voorzitter was. Een roerige tijd, vooral vanwege de vigerende bevrijdingstheologie. Een moeilijke tijd ook binnen de Gereformeerde Bond na Graaflands spraakmakende boekje *Verschuivingen in de Gereformeerde Bondsprediking* en de scherpe discussies daarover. Nochtans sprak Graafland met grote achting over Boer tijdens de rouwdienst voorafgaand aan zijn begrafenis.

Intussen kreeg ik na het terugtreden van Boer uit het hoofdbestuur op zijn voorstel de functie van hoofdredacteur van de Waarheidsvriend toebedeeld. Toen ik al te 'bonds' leek te gaan schrijven, kreeg ik van hem een inmiddels bekend geworden vermaning: 'De bond mag sterven, maar de kerk zal leven'. Maar die functie werd de opmaat voor mijn uiteindelijke functie als algemeen secretaris van de Gereformeerde Bond. Terugziende móét, màg ik daarom zeggen dat Boer middelijkerwijs zo de verdere gang van mijn leven heeft bepaald.

Afwezig

Dit brengt me op de laatste vorm van uren met Boer. Uren in zijn *afwezigheid*, namelijk wanneer ik me bezig hield met zijn geestelijke nalatenschap. Dat begon direct na zijn overlijden, toen we de preken-serie uitgaven over Hebréeën 11, die hij enkele maanden voor zijn overlijden in Zoetermeer (Januari 1973) had gehouden; ze zijn toen uitgetypt door mevr. Belie van der Waal Dogterom. Later gebeurde dat nog veel intensiever, toen ik namelijk een biografie over hem schreef, onder de titel *Passie voor het Evangelie*.

En nu, ruim veertig jaar na zijn overlijden, gebeurde het nog een keer. De uitnodiging van de uitgever om een verzameld werk samen te stellen heb ik spontaan aanvaard. Omdat ik van oordeel ben dat zijn nalatenschap in ere mag blijven. Vele uren bracht ik met hem door. Opnieuw kwam ik onder de indruk van de geladenheid van wat hij te berde bracht, in woord en geschrift, in prediking en publicaties.

Zeker, sommige zaken zijn gedateerd, andere kontekstueel bepaald, weer andere gegeven met kerkelijke frontposities in zijn dagen. De vraag hoe zijn prediking en zijn stellingnamen vandaag zouden landen blijft onbeantwoord. Die moeten we ook niet willen beantwoorden. Boer diende in *zijn* tijd. Er is sindsdien veel verschoven, zeker ook inzake het gezag van het ambt, ook van het predikambt. Maar ook de horende gemeente is veranderd, verschoven. Maar in zijn passie voor het Evangelie, zijn strijd tegen wat zich niet verdraagt met de leer, die naar de Heilige Schrift is, en zijn betrokkenheid op de geestelijke ontwikkelingen van zijn dagen, is hij ook vandaag een lichtend voorbeeld. Het ging hem om de kerk, die hij liefhad. Hij heeft aan de kerk, in haar verdeeldheid en verval, geleden, binnen haar gestreden en voor haar gebeden. Ook hij kende zijn zwakheden. Wat hij betekende, had hij te danken aan Hem die hem riep, onder de puinhopen van Rotterdam en vanuit de timmermanswerkplaats van zijn broer. Zijn gedachtenis zal tot zegen zijn.

Uren met ds. G. Boer. Ik hoop dat het boek dat nu voorligt voor velen gelegenheid biedt om ook uren met hem door te brengen, maar dan wel *Coram Deo*, voor het Aangezicht van God. Het boek bevat lang niet alles wat door hem is gezegd en geschreven. Het bevat naar mijn oordeel wel het meest wezenlijke.

Ik ben de uitgever dankbaar voor het initiatief dat hij nam om tot deze uitgave te komen. De uitvoering van het project was bij Anne Exalto weer in goede handen. Bedankt voor de mooie samenwerking. Een boek maken heeft iets moois, zeker als het eindresultaat fraai oogt. En dat is zeker voor dit boek het geval.